

Dosarul nr. 2ra-1421/2021

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central (jud. A.Roșca)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grozu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lidia Pleșca împotriva Societății pe Acțiuni „Rețele Electrice de Distribuție Nord” cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 13 mai 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu și a fost menținută hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La 24 februarie 2020, Lidia Pleșca a depus cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord” cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 08 iunie 2018 și la 18 iunie 2018, reprezentanții S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord” filiala Rîșcani au executat lucrări pretinse conform Proiectului de execuție „Reconstrucția LEA 10 kV IVR de la st.1-58 în satul XXXXX, r-nul XXXXX”, proiect care a fost coordonat cu Primăria satului Văratîc și cu toate organele de resort invocate de către acestea. Astfel, au fost efectuate lucrări de reconstrucție a liniilor electrice aeriene, care au inclus schimbarea pilonilor și conductorilor vechi, prin defrișarea /tăierea copacilor care creșteau în zona de protecție a liniei electrice aeriene. Deci, au fost tăiați fără acordul reclamantei mai mulți copaci de specie salcâm și nuc, care creșteau lângă gard în gospodăria proprietarei situată în satul XXXXX, r-nul XXXXX.

A menționat reclamanta că, despre abuzul colaboratorilor S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord” au fost sesizate organele de poliție prin plângerile înaintate la 08 iunie 2018 și la 18 iunie 2018, or, S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord” a dat un răspuns formal, făcând referire la un pretins proiect coordonat, și prevederi legislative care nu au tangență asupra circumstanțelor incidentului expus de către reclamantă. Astfel, consideră că, S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord” a

ignorat cu vehemență remedierea abuzului întreprins de către colaboratori, nu a satisfăcut pretențiile solicitate.

A mai menționat reclamanta că, în situația ei în calitate de parte vătămată, prejudiciul material cauzat este constituit prin defrișarea arborilor de specie salcâm în număr total de 30, ceea ce constituie conform calculelor estimative oferite de Inspectoratul pentru Protecția Mediului suma totală de 90000 de lei, prejudiciul material cauzat prin defrișarea arborilor de specie nuc în număr total de 2, ceea ce constituie conform calculelor estimative oferite de Inspectoratul pentru Protecția Mediului suma totală de 7200 de lei.

Astfel, prejudiciul material constă în prejudiciul adus prin defrișarea arborilor, cât și înlăturarea prejudiciului cauzat cu rea credință în gospodăria agricolă a reclamantei. Suma totală a prejudiciilor o estimează în valoare de 97200 de lei, care solicită să fie încasată din contul pârâtului.

A considerat reclamanta că, i-au fost cauzate daune psiho-emoționale, ceea ce presupune orice schimbare negativă în organismul uman, ce împiedică funcționarea biologică normală, adică decurgerea normală din punct de vedere medical a tuturor proceselor psihofiziologice.

Cauzarea afecțiunilor, frustrărilor și indiferența administrației S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord” prin sine a presupus o durere psiho-emoțională de o intensitate deosebită, față de acțiunile ilicite ale acestora, prin crearea disconfortului puternic.

A solicitat instanței de judecată să atragă atenția că, în speță, nu urmează a se reține doar aprecierea subiectivă a părții vătămate, dar și din anumite date obiective, printre care și importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale.

Astfel a considerat că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că compensația pentru cauzarea prejudiciului moral trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu presupune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie să fie stabilit astfel încât aceasta să aibă efect compensatoriu.

A considerat că, toate circumstanțele descrise supra reclamantei i-a fost cauzat un prejudiciu moral care poate fi compensat printr-un echivalent bănesc în mărime de 100000 de lei, fiind și o satisfacție echitabilă în contextul suferințelor de ordin psihic și moral pe care le-a trăit, pe care solicită să fie încasați de la pârât.

A solicitat încasarea din contul S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” în beneficiul Lidiei Pleșca a prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei, a prejudiciului material în sumă de 97200 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul central, acțiunea depusă de Lidia Pleșca, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 02 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu a declarat apel împotriva hotărârii din 19 noiembrie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 13 mai 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a susținut că, prima instanță corect a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Lidia Pleșca împotriva S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” cu privire la încasarea prejudiciului material și moral rezultat din tăierea ilegală a copacilor din specia salcâmului și nucului care creșteau pe terenul care aparține în drept de proprietate Lidiei Pleșca, or, în speța dată a fost stabilit cu certitudine că, la 08 iunie 2018, angajații subfilialei Rîșcani a S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” au executat lucrări în conformitate cu Proiectul de execuție „Reconstrucția LEA 10kV 1VR de la st.1-58 în s. XXXXXXXX, r-nul XXXXXXX proiect care a fost coordonat în modul stabilit cu Primăria s. Văratice și cu toate organizațiile de resort, în acest sens fiind stabilit un grafic, iar curățatul crengilor la copaci urma a fi efectuat conform recomandărilor inspectoratului serviciului ecologic.

Prim urmare, instanța de apel a relatat că, potrivit prevederilor art. 62 alin. (1) din Legea RM nr. 107/2016 „Cu privire la energia electrică”, pentru a se asigura protecția și funcționarea normală a rețelelor electrice, pentru a se evita punerea în pericol a persoanelor, a bunurilor și a mediului, în conformitate cu Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, se stabilesc zone de protecție a rețelelor electrice.

Iar potrivit alin. (2) din același articol din Legea sus indicată se menționează că, în scopul protecției rețelelor electrice, persoanelor fizice și juridice li se interzice, fără acordul operatorului de sistem: a) să efectueze construcții de orice fel în zona de protecție a rețelelor electrice; b) să efectueze săpături de orice fel ori să înființeze plantații perene în zona de protecție a rețelelor electrice; c) să depoziteze materiale pe căile de acces la rețelele electrice și în zonele de protecție a rețelelor electrice; d) să intervină în orice alt mod asupra rețelelor electrice.

În dezvoltarea acestor prevederi legale, pct. 2 din Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 514/2002, zona de protecție a liniei electrice aeriene (LEA) reprezintă acea zonă de-a lungul LEA, constituită din terenul și spațiul aerian, limitate de planurile verticale, depărtate din ambele părți ale liniei de la conductoarele marginale fără devieri, la distanța de 10 metri (în cazul LEA cu tensiunea de 1-20 kV, iar linia electrică aeriană din satul Văratice este de 10 kV).

Totodată, în conformitate cu pct. 213 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 393/2010 (a fost în vigoare până la data de 28 iunie 2019), se interzice consumatorilor finali, persoane fizice și juridice, să ridice pe traseele liniilor electrice construcții, să depoziteze materiale, să sădească arbori, precum și să execute lucrări subterane sau alte lucrări care pot crea obstacole, pun în pericol viața oamenilor sau împiedică operatorul de rețea să efectueze operațiile de exploatare și de întreținere a instalațiilor ce-i aparțin, în conformitate cu Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 514/2002.

Astfel, instanța de apel a reținut că, de către prima instanță corect a fost stabilit că, de către S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” au fost înfăptuite realmente

lucrările de reconstrucție a liniei electrice aeriene din s. Văratice, fiind schimbați, în acest caz, pilonii și, totodată, conductoarele vechi-uzate pe piloni și conductoarele noi de pe aceleași trasee.

La caz, instanța de apel a menționat că, pilonii liniei electrice aeriene care trec lângă gospodăria reclamantei/apelantei Lidia Pleșca sunt amplasați pe teren public. Mai mult, gospodăria apelantei era îngrădită cu un gard, angajații SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” nu au avut posibilitatea de a pătrunde și de a tăia coroana arborilor amplasați pe terenul acesteia.

Cu referire la probele prezentate pe parcursul examinării cauzei și anume cu referire la fotografiile de la fața locului și conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 18 iunie 2018, se impune concluzia că, în luna iunie 2018 nu au fost tăiați copacii apelantei, ci au fost curățate crengile care creșteau sub linia aeriană. Din pozele făcute în anul 2020 de către angajații Oficiului raional Rîșcani al S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” se observă că, copacii nu au fost tăiați pînă la încetarea creșterii, astfel coroana copacilor menționați, amplasați la hotarele gospodăriei reclamantei/apelantei Pleșca Lidia sînt crescute pînă la liniile electrice aeriene. În același timp, aceste poze demonstrează încă o dată faptul că în iunie 2018 nu s-a produs tăierea copacilor, ci doar curățarea lor.

Distinct de cele relatate, instanța de apel a reținut că, reclamanta a solicitat recuperarea prejudiciului cauzat în sumă de 97000 de lei, calculul prejudiciului fiind bazat pe răspunsul Inspectoratului pentru protecția mediului nr.372 din 22 aprilie 2019 (f.d.17).

Astfel, instanța de apel a stabilit că, potrivit acestui răspuns, calculul este efectuat în temeiul Ordinului nr. 34 din 16 septembrie 2008 al Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale.

La caz, instanța de apel a considerat necesar de a menționa că, Ordinul dat nu este aplicabil speței, or prin acest Ordin, întru îndeplinirea prevederilor art.37 alin.(5) al Legii nr.591-XIV din 23 septembrie 1999 cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, s-a aprobat Instrucțiunea privind quantumul plății pentru prejudiciul cauzat spațiilor verzi ale localităților urbane și rurale. Mai mult, după cum a fost menționat supra, copacii din gospodăria reclamantei nu au fost tăiați pînă la încetarea gradului de creștere, dar au fost curățiți de crengi.

La fel, aplicând prevederile art.8 alin. (2), lit. f), 14, 1398, 1422 alin. (1) din Codul civil (în vigoare pînă la 01 martie 2019), instanța de apel a reiterat cu referire la prejudiciul material care se solicită de a fi încasat de către reclamanta/apelantă Lidia Pleșca în mărime de 97200 lei că, faptul cauzării prejudiciului material nu a fost dovedit prin probe concludente și pertinente, cum ar fi faptul tăierii copacilor amplasați pe terenul aferent gospodăriei apelantei pînă la încetarea creșterii, speciile, numărul și diametrul copacilor tăiați, precum și quantumul prejudiciului, reieșind din faptul că materialul lemnos tăiat, după cum s-a constatat a rămas în ograda apelantei.

Astfel cu referire la cele menționate, prima instanța corect a reținut că, nu și-a găsit confirmare cerințele reclamantei/apelantei Lidia Pleșca cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 97200 de lei.

Cu referire la prejudiciul moral care se solicită de a fi încasat de către reclamanta/apelanta Pleșca Lidia instanța de apel a menționat că, de către prima instanța corect a fost respins și acest capăt de cerere.

Potrivit practicii Curții Europene, recunoașterea încălcării se consideră a constitui o satisfacție echitabilă în situația în care aceasta este suficientă pentru a aplana suferințele morale ale victimei. Doar în cazul în care Curtea constată că, încălcarea este atât de gravă încât printr-o simplă recunoaștere situația morală a victimei nu se va revendica, aceasta oferă o reparație echitabilă în formă bănească.

La fel, este necesar de a ține cont că, Curtea Europeană, la acordarea satisfacției echitabile, indică faptul că, scopul nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu și preventiv. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei.

Însă, în cazul dat nu a fost stabilită vinovăția S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord” în cauzarea unor suferințe psihice prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale ale reclamantei, prin urmare acesta nu poate purta răspunderea pentru repararea prejudiciului moral cauzat Lidiei Pleșca.

La 30 iulie 2021, Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, prima instanță cât și instanța de apel au aplicat eronat normele de drept material, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar aceste încălcări ale instanțelor inferioare au dus la soluționarea greșită a litigiului.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia la 13 mai 2021 și a expediat copia participanților la proces prin intermediul oficiului poștal la 17 iunie 2021, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.108), și recepționată de reprezentantul reclamantei Lidiei Pleșca, avocatul Veaceslav Cazacu, potrivit avizului de recepție anexat la materialele cauzei. (f.d.110)

Astfel, având în vedere faptul că, recursul declarat împotriva deciziei din 13 mai 2021 a Curții de Apel Bălți a fost înregistrat la 30 iulie 2021, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 21 august 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a expediat intimatului copia recursului și a înștiințat-o despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 21 septembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, iar la 22 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, S.A. „Rețele Electrice de Distribuție Nord” a depus referință la recursul declarat de Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza *Rebai și alții contra Franței*, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza *Asito vs Republica Moldova*, 10 iulie 2010, *Meyer vs Germania*, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocare în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Lidia Pleșca, reprezentată de avocatul Veaceslav Cazacu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru